

פרשת פינחס התשע"ז

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. במדבר פרק כה, י-טז

(י) ויזכר ה' אל-משה לאמר: (יא) פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן השיב את-חמתו מעל בני-ישראל בקנאו את-קנאתי בתוכם ולא-כליתי את-בני-ישראל בקנאתי: (יב) לכן אמר הנני נתן לו את-בריתי שלום: (יג) והיתה לו וילרעו אחריו ברית פהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו וכפר על-בני ישראל: (יד) ושם איש ישראל המכה אשר הפה את-המדינית זמרי בן-סלוא נשיא בית-אב לשמעוני: (טו) ושם האשה המכה המדינית פזבי בת-צור ראש אמות בית-אב במדין הוא: פ

2. כתר יונתן במדבר פרשת בלק - פינחס פרק כה

(י) וידבר יי עם משה לאמור: (יא) פנחס הקנאי בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי [זעמי] מעל בני ישראל בזמן שקנא את הקנאה והרג חוטאים שביניהם וכשבילו לא כליתי את בני ישראל בקנאתי: (יב) בשבועה אמור לו מן שמי הנני גוזר לו את בריתי שלום ואעשהו מלאך חי ויחיה לעולם לבשר הגאולה בסוף הימים: (יג) ותחת שבזוהו לאמור הלא בן פוטי המדינית הוא הנה אני מיחסנו לכהונה גדולה ותחת שאחז רומח בזרועו והכה למדינית לבית בשת קיבתה והתפלל בפיו על עם בית ישראל יזכו הכהנים לשלש מתנות זרוע לחיים וקיבה ותהיה לו ולבניו אחריו ברית משיחת עולם תחת שקנא לאלהיו וכפר על בני ישראל: (יד) ושם האיש בן ישראל הרוג שנהרג עם המדינית זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשבט שמעון: (טו) ושם האשה ההרוגה המדינית כזבי בת צור שנקראת שלונאי בת בלק ראש אומה של מואב במדין בית מושבו הוא:

3. שמות פרק ו, כה

(יח) ובני קהת עמרם ויצחק וסכרון ועזיאל ושני חיי קהת שלש ושלישים ומאת שנה: ... (כה) ואלעזר בן-אהרן לקח-לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את-פינחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחתם:

4. תרגום המיוחס ליונתן - תורה שמות פרק ו:יח

ובנוי דקהת עמרם ויצחק וסכרון ועזיאל ושני חיי דקהת חסידא מאה ותלתין ותלת שנין חייא עד דחמא ית פינחס הוא אליהו פהנא רבא דעתיד למשפחתא לגלותא דישראל בסוף יומיא:

5. כתר יונתן שמות פרשת שמות - וארא פרק ו:יח

ובנוי של קהת עמרם ויצחק וסכרון ועזיאל ושני חיי של קהת החסיד מאה ושלושים ושלוש שנים חי עד שראה את פנחס הוא אליהו כהן גדול שעתיד להשלח לגלות של ישראל בסוף הימים:

6. ריקאנטי במדבר פרק כה:יא

ואמר השיב את חמתי [שמ], מלשון [ישעיה ל, טו] בשופה ונחת תגשעון, או יהיה כפשוטו ממש, ויחסו לו יתעלה כאמרו חמתי, כי ממנו יניקתם וחילתם. וידעת מאמר רבותינו ז"ל [עי' ב"ב קכא ע"ב] פנחס הוא אליהו, גם תמצא מרבותינו ז"ל [בראשית רבה עא, ט] אומרים כי היה משבט גד, ויש מהם אומרים מזרע רחל, גם תמצא כי אליהו היה מיחס לעצמו פעם לזה ופעם לזה, ובסוד העיבור יתישב הכל. וזהו מאמרם במדרש רות [פד ע"ג] אמר רבי אלעזר משמיה דרבי שמעון מי עלה שמים ויירד [משלי ל, ד], דא אליהו דא פנחס, אי בשביל שקנא להקב"ה זה קנא דכתיב קנא קנאתי, קנאתי בשטים וקנאתי הכא, אמר לו הקדוש ברוך הוא עד מתי אתה מקנא לשמי.

7. זוהר חדש כרך ב (מגילות) מגילת רות דף מב עמוד א- מדרש רות

רבי נתן שאל ליה לרבי יוסי ברבי חנינא יומא חד, ואמר ליה, אליהו הנה ליה ברא ^{היה לו בן}, או לאו. אמר ליה, מילתא אחרא הנה ביה ^{היה לו דבר אחר}, וכתיב, (דברי הימים א טז) אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו. מאי אל תרעו אל תעשו עצמיכם רעים וחסדים לנביאי. והקדוש ברוך הוא פתח פיהם, והבדילם מישראל לעבודתו, והכניסם בהיכלו. קל וחומר, מי שהוא מלאך בשמים, אתה שואל עליו: רבי יוחנן פירוש הסולם - נראה שצריך לומר ר' אלעזר אומר, משבט גד הנה. רבי נהוראי אמר, אליהו מלה אחרא הנה ביה ^{דבר אחר היה בו}, דכתיב, (משלי ל) מי עלה שמים ויירד. מי עלה שמים, אמר רבי אלעזר משמיה דרבי שמעון, דא אליהו. וירד מקודם לכן: פירוש הסולם - דהיינו שנשמתו ירדה ונתלבשה בגוף אחר. וקשיא דרבי

אלעזר אדרבי אלעזר, דאָמער רבי אלעזר אליהו דא פּנחס. אי בשביל שקינא להקדוש ברוך הוא, זה קינא וזה קינא. לאו הכי. דאָמער רבי אלעזר, פתיב, (מלכים א יט) קנא קנאתי. קנא בשיטים, וקנאתי הכא. אמר ליה הקדוש ברוך הוא, עד מתי אתה מקנא לשמי: אמר רבי יהודה בר שלום, (משלי)^(ל) מי עלה שמים, דא אליהו. דכתיב, (מלכים ב ב) ויעל אליהו בסערה השמימה. וירד, זה יונה, דכתיב, (יונה א) ויונה ירד אל ירפתי הספינה וגו'. (שם ב) לקצבי הרים ירדתי. מי אסף רוח בתפניו, זה משה:

8. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קכא עמוד ב

תנו רבנן, שבועה קפלו את כל העולם פלו, מתושלח ראה אדם, שם ראה מתושלח. יעקב ראה את שם, עמרם ראה את יעקב, אחיה השילוני ראה את עמרם, אליהו ראה את אחיה השילוני, ועדיין קיים.

9. פרקי דרבי אליעזר פרק מז

רבי אומר כל ישיבה שישבו ישראל במדבר עשו להם עבודה זרה, שנאמר (שם לב, ה) וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק. מה פתיב אחריו, עשו להם עגל (שם ט). וכתוב אחד אומר וישב ישראל בשיטים (במדבר כה, א) מה פתיב שם, ויחל העם לזנות אל בנות מואב (שם). זה עבודה זרה (נ"א: פסוק): רבי יהודה אומר עצת רשעים רחקה מני (איוב כא, טו), בעצתו של בלעם שייעץ למדון, נפלו מישראל עשרים וארבעה אלף. אמר להם אין אתם יכולין לפני העם הזה אלא אם כן חטאו לפני בוראם. מיד עשו חגיגות חוץ למחנה ישראל, והיו רואים לבנות מדון מכחלות עיניהן כזונות, ותעו אחריהן, שנאמר (במדבר כה, א) ויחל העם לזנות אל בנות מואב. שמעון ולוי קנאו על הזמה, שנאמר (בראשית לד, לא) הכזונה יעשה את אחותנו. והנשיא של שבט שמעון לא זכר מה שעשה זקנו, ולא גער בבחורי (בבכורי) ישראל, אלא הוא בעצמו בפרהסיא בא בזנות על המדינית, שנאמר (במדבר כה, יד) ושם איש ישראל המפה אשר הפכה את המדינית וגו'. וכל הנשיאים ומשה ואלעזר ופנחס ראו למלאך המות, והיו יושבים ובוכים ולא היו יודעים מה לעשות. וראה פינחס לזמרי שבא בפרהסיא על המדינית, וקנא קנאה גדולה, וחסר מידו של משה את הרמח, ורץ אחריו ודקרו מאחרי בריתו, ויצא הרמח בנקבה של אשה. לפיכך נתן לו הקדוש ברוך הוא מאכל קבה. ואמץ את זרועותיו, והעמיד את הרמח בארץ, ונמצאו תלויים בראש הרמח זה למעלה מזה, האיש למעלה מן האשה, ונתפרדו הלחיים הלחי של איש מלחיה של אשה. לפיכך נתן לו הקדוש ברוך הוא מאכל לחיים, שנאמר (דברים יח, ג) ונתן לפהו הזרע והלחיים והקבה. קם כדון גדול שופט לישראל, שנאמר (תהלים קו, ל) ויעמד פינחס ויפלל, כשם שאמה אומר ונתן בפללים (שמות כא, כב). והיה מכה בבחורי ישראל, ומשכו אותן בכל זוויות מחנה ישראל כדי שיראו העם וייראו. וראה הקדוש ברוך הוא מה שעשה פינחס, ועצר את המגפה מעל ישראל, שנאמר (תהלים קו, ל) ותעצר המגפה: רבי אליעזר אומר (חשב) היסב הקדוש ברוך הוא שמו של פינחס כשמו של אליהו זכור לטוב מתושבי גלעד, שעשה ישראל תשובה בארץ גלעד, שנאמר (מלאכי ב, ה) בריתי היתה אתו החיים והשלוש. ונתן לו חיי העולם הזה וחיי העולם הבא. ונתן לו ולבניו שכר טוב בין צדיקים ובין רשעים, למען פהנת עולם, שנאמר (במדבר כה, יג) והיתה לו ולזרעו אחריו ברית פהנת עולם:

10. מלכים א פרק יט פסוק י

ויאמר קנא קנאתי לה' אליהי צבאות כייעזבו בריתך בני ישראל את מזבחתיה הרסו ואת גביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה:

11. במדבר פרק כב, ה

(ה) וישלח מלאכים אל-בלעם בן-בעור פתורה אשר עליהנהר ארץ בני-עמו לקרא-לו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את-עין הארץ והוא ישב ממלי:

12. תרגום המיוחס ליונתן - תורה במדבר פרק כב

(ה) וישר עוגדיו לנת לבן ארמי הוא בלעם דבעא למבלוע ית עמא בית ישראל בר בעור דאיטפש מסוגעי חקמתיה ולא חס על ישראל ורעא דבני בנתיה ובית מותביה בפדן היא פתור על שמיה פתור חלמיה והיא מתבניא בארם דעל פרת ארע דפלחין וסגדיו ליה בני עמא למקרי ליה למימר הא עמא נפק ממצרים והא חפא ית חזוא דארעא והוא שרי מן קבלי:

13. כתר יונתן במדבר פרשת חקת - בלק פרק כב

(ה) וישלח שליחים אל לבן הארמי הוא בלעם שביקש לבלוע את עם בית ישראל, בן בעור שנטפשו מרוב חוכמתו ולא חס על ישראל זרע של בני בנותיו, ובית מושבו בפדן היא פתור על שמו פותר חלומות והיא נבנתה בארם שעל פרת ארץ שעובדים ומשתחווים לו בני העם, לקרא לו לאמור הנה עם יצא ממצרים והנה כסה את מראה של הארץ והוא שוכן מן לפני:

14. [רבינו] בחיי במדבר פרק כה

ויש לדקדק: ואיך לא הלכה, ומתו מישראל ארבעה ועשרים אלף, אבל זה ראייה שכלן היו משבט שמעון, ולא נפקד אחד מישראל משאר השבטים, וזהו השבת החמה משאר ישראל, וזהו הבאור: "השיב את-חמתי מעל בני-ישראל", שלא חלה מדת הדין חוץ מן השבט, זהו: "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי", ולא כליתי אחד מישראל. נמצאת למד שהשבת החמה גרמה קיומן של ישראל, שאלמלא כן היו כלין, ואם כן פנחס גרם לישראל אורך ימים ושנות חיים מאותו זמן עד סוף העולם, ואותן השנים אין להם סוף ותכלית, ולכך זכה לחיות לאין תכלית, מדה כנגד מדה, כי פינחס זה אליהו, כענין שאמר הנביא: (מלאכי ב, ה) "בריתיו היתה אלו החיים והשלום", ונאמר כאן: "את בריתי שלום":

15. מלאכי פרק ג, כב-כד

(כב) זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בתרב על-פל-ישראל חקים ומשפטים: (כג) הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא: (כד) והשיב לב-אבות על-בנים על-אבותם פן-אבוא והפיתי את-הארץ חרם:

16. מלאכי פרק ב, א-ז

(א) ועתה אליכם המצנה הזאת הפתנים: (ב) אם-לא תשמעו ואם-לא תשימו על-לב לתת כבוד לשמי אמר ה' צבאות ושלחתי בכם את-המארה וארותי את-ברכותיכם וגם ארותיה כי אינכם שמעים על-לב: (ג) הנני גער לכם את-הזרע וזריתי פרוש על-פניכם פרוש חגיכם ונשא אתכם אליו: (ד) וידעתם כי שלחתי אליכם את המצנה הזאת להקות בריתי את-לוי אמר ה' צבאות: (ה) בריתיו היתה אלו החיים והשלום ואתנם-לו מנרא וייראני ומפני שמי נתת הוא: (ו) תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא-נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלה אתי ורבים השיב מעון: (ז) כי-שפתי כהן ישמרו-דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא:

17. בראשית פרק ל פסוק כז

ויאמר אליו לכו אם-נא מצאתי חן בעיניך ויברכני ה' בגלגלך:

18. כתר יונתן בראשית פרשת ויצא פרק ל

(כז) ויאמר לו לבן אם נא מצאתי אהבה בעיניך הנה ניחשתי בקסמים ויברכני יי בעבורך:

19. בראשית פרק ל פסוק לז

ויקח-לו יעקב מקל לבנה לח ולזו וערמון ויפצל בהן פצלות לבנות מחשף הלבן אשר על-המקלות:

20. תרגום המיוחס ליונתן - תורה בראשית פרק ל

(לז) ונסיב ליה יעקב חוטר דפרח לבן ודילו וארדפוי וקלף בהון קליפין חיוורין לגלאה חיוורא דעל חוטרין:

21. כתר יונתן בראשית פרשת ויצא פרק ל

(לז) ויקח לו יעקב מקל של פרח לבן ואשר לזו וארדפוי ויקלף בהם קילופים לבנים לחשוף הלובן שעל המקל:

22. במדבר פרק כב

(ח) ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבתי אתכם דבר פאשר ידבר ה' אלי וישבו שרי-מואב עם-בלעם: (ט) ויבא אלהים אל-בלעם ויאמר מי האנשים האלה עמך... (כה) ותרא האתון את-מלאך ה' ותלחץ אל-הקיר ותלתץ את-רגל בלעם אל-הקיר ויסף להפתח: (כו) וינסף מלאך-ה' עבור ויעמד במקום צר אשר אין-דרך לנשות ימין ושמאל: (כז) ותרא האתון את-מלאך ה' ותרביץ תחת בלעם

וַיַּחֲרָאף בַּלְעָם וַיִּף אֶת־הָאֵתוֹן בַּמַּקַּל: ... (כט) וַיֹּאמֶר בַּלְעָם לְאֵתוֹן פִּי הַתְּעַלְלֶתָ בִּי לֹא יִשְׁתַּחֲרַב בְּיָדִי כִּי עָתָה הִרְגִיתִיךָ:

23. במדבר פרק כד, יב-יג

(יב) וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל־בָּלָק הֲלֹא גַם אֶל־מְלֹאכְיָהוּ אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלַי דְּבַרְתִּי לֵאמֹר: (יג) אִם־יִתְּנֶהֱלִי בָלָק מְלֵא בֵיתוֹ בְּסוֹף וְזָהָב לֹא אוֹכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי הִ' לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּפְי אֲשֶׁר־יְדַבֵּר ה' אִתּוֹ אֲדַבֵּר:

24. בראשית פרק לא, כד

וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל־לָבָן הָאֲרָמִי בַחֲלֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הֲשֹׁמֵר לָךְ פְּוֹתֶיךָ עִם־יַעֲקֹב מְטוֹב עַד־רַע: **25. כתר יונתן בראשית פרשת ויצא פרק לא**

(כד) ויבא מלאך במאמר מלפני יי וישלוח חרבו על לבן הארמי בחלום של לילה ויאמר לו השמר לך שמא תדבר עם יעקב מטוב עד רע:

26. בראשית פרק לא, כה

(כה) וַיִּשָּׁג לָבָן אֶת־יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב תִּקַּע אֶת־אָהֳלוֹ בַּחֹר וּלְבָן תִּקַּע אֶת־אָחָיו בַּחֹר הַגִּלְעָד:

27. בראשית פרק לא, ל

(ל) וַעֲתָה הֲלֹךְ הַלְכָתָּ פִּי־נִכְסוֹף נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה גִנַּבְתָּ אֶת־אֱלֹהֵי:

28. כתר יונתן בראשית פרשת ויצא פרק לא

(ל) ועתה הלך הלכת כי נכסוף נכספת לביתו של אביך, למה גנבת את תרפי אלילי:

29. במדבר פרק כב, ז

(ז) וַיִּלְכְּוּ זַמְּבִי וְזַמְּבִי מִדְּלִי וַיִּקְסְמוּ בְּיָדָם וַיָּבֵאוּ אֶל־בַּלְעָם וַיַּדְּבְרוּ אֵלָיו דְּבַר־בָּלָק:

30. במדבר פרק כג: כג

כִּי לֹא־נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא־קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל כְּעַתָּה יֹאמֶר לְיַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל מַה־פָּעַל אֵל:

31. יהושע פרק יג, כב

(כב) וְאֶת־בַּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר הַקּוֹסִים הִרְגוּ בְּגִי־יִשְׂרָאֵל בַּחֲרָב אֶל־חַלְלֵיהֶם:

32. במדבר פרק כד, כה

(כה) וַיִּקַּם בַּלְעָם וַיִּלְךָ וַיֵּשֶׁב לְמַקְוֹ וְגַם־בָּלָק הִלְךָ לְדַרְכּוֹ: פ

33. בראשית פרק לב, א

(א) וַיֵּשְׁפֹם לָבָן בַּבֹּקֶר וַיִּנְשָׁק לְבָנָיו וּלְכַנּוֹתָיו וַיִּבְרַךְ אֶתְהֶם וַיִּלְךָ וַיֵּשֶׁב לָבָן לְמַקְוֹ:

34. דברים פרק כג, ה-ז

(ה) עַל־דִּבְרֵי אֲשֶׁר לֹא־קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלְחָם וּבְמַיִם בְּדָרָה בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וְאֲשֶׁר שָׁכַר עָלֶיךָ אֶת־בַּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרָם נְהָרִים לְקַלְלָךְ: (ו) וְלֹא־אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל־בַּלְעָם וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת־הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אָהַבְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ: (ז) לֹא־תִדְרָשׁ שְׁלֹמֹם וְטַבְתֶּם כָּל־יְמֵיךָ לְעוֹלָם: ס

35. כתר יונתן במדבר פרשת מטות פרק לא

(ח) ואת מלכי מדין הרגו על הרוגי מחנותיהם את אוי ואת רקם ואת צור הוא בלק ואת חור ואת רבע חמשת מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב והיה כיון שראה בלעם החוטא את פינחס הכהן רודף מן אחריו ואחזו בראשו והורידו שלף חרב וביקש להרגו פתח פיו בדברי תחנונים ואמר לפינחס אם תקיים את נפשי אשבע לך שכל הימים שאני קיים אין אני מקלל את עמך ענה ואמר לו הלא אתה הוא לבן הארמי שרצית להכרית את יעקב אבינו וירדת למצרים בעבור לאבד זרעו ומן אחרי שיצאו ממצרים גרית בהם עמלק הרשע ועתה גרה התגרית לקלל אותם וכיון שראית שלא נענו [הועילו] מעשיך ולא קבל מאמרו של יי ממך יעצת עצה רעה את בלק להעמיד את בנותיו בפרשת דרכים להטעות אותם ונפלו בעבור כך מהם עשרים וארבעה אלפים בעבור כן אין אפשר שוב לקיים את נפשך ומן יד שלף חרבו מן נרתיקה והרגו: